

IN MIJN NAAM

Matteüs 18:20

Theologische Universiteit Kampen

Steunpunt liturgie

Naast de betrokkenheid op digitaal uitgezonden kerkdiensten, is er ook behoefte om zelf vorm te geven aan geestelijke ontmoeting, viering en gebed. Om daaraan structuur en vorm te geven, bieden de Theologische Universiteit Kampen en het Steunpunt Liturgie samen deze handreiking, onder de titel *In Mijn Naam...* (Matteüs 18: 20).

Ieder week wordt er een nieuwe aflevering geplaatst. Deze zevende aflevering biedt een viering voor zondag 3 mei, de vierde zondag van de Paastijd.

7

De goede herder

Viering voor 3 mei, de vierde zondag van de Paastijd¹

Het begin

De paaskaars wordt aangestoken

K Gods Woord is een lamp voor onze voeten,
een licht op ons pad.

Lied: LB 119a 'Uw woord omvat mijn leven' (GK06 22), couplet 1²

Alternatief: GK 119a 'Uw woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad'

¹ Onderaan de viering zijn wat praktische suggesties te vinden en nog wat achtergronden.

² Om te luisteren: https://www.liedboekcompendium.nl/lied/119a-uw-woord-omvat-mijn-leven-9_9_0 (onder de toelichting) - couplet 1: 0:00 – 0:35.

Gebed

Heer, onze God,
wat zijn wij zonder U?
Onze geest heeft uw licht nodig,
onze wil uw kracht,
onze ziel uw vrede.

Neemt ons leven in uw hand,
reinig ons van ongerechtigheid.

Vernieuw ons naar het beeld van Jezus Christus,
de opgestane Heer,
opdat wij U liefhebben en dienen,
met al onze krachten,
en U volgen
in al ons gaan en staan,
in al ons doen en laten.

Amen

Rond de Bijbel

Lezing 1: Exodus 17: 8-13 (16)

In Refidim werd Israël aangevallen door de Amalekieten. Toen zei Mozes tegen Jozua: 'Kies een aantal mannen uit en trek met hen tegen Amalek ten strijde. Ikzelf zal morgen op de top van de heuvel gaan staan, met in mijn hand de staf van God.' Jozua deed wat Mozes hem had opgedragen en trok tegen Amalek ten strijde, en Mozes ging naar de top van de heuvel, samen met Aäron en Chur. Zolang Mozes zijn arm opgeheven hield, was Israël de sterkste partij, maar liet hij zijn arm zakken, dan was Amalek de sterkste. Toen Mozes' armen zwaar werden, legden Aäron en Chur een steen bij hem neer, zodat hij daarop kon gaan zitten. Zelf gingen ze aan weerszijden van hem staan, om zijn armen te ondersteunen. Daardoor konden zijn armen opgeheven blijven totdat de zon onderging. Zo versloeg Jozua het leger van Amalek tot de laatste man.

Beeldmeditatie

Zie de volgende pagina

Het gevecht is in volle gang.
De vijand is slinks, sterk, vreemd, onvoorspelbaar.
De eigen mensen zetten zich in, ten koste van gezondheid, ten koste van het leven. We noemen ze: helden.
Strategen analyseren, modelleren, besluiten, bepalen de koers. We noemen ze: leiders.

Achter het front wordt nog een middel ingezet.
Het Licht wordt ingeroepen.
Woorden stijgen als wierook omhoog,
opgeheven handen als een reukoffer.
Hoe veelzijdig is leiderschap?

Lezing 2: 1 Petrus 2: 19-25

Het is een blijk van genade als iemand, doordat zijn aandacht op God gericht is, in staat is onverdiend leed te verdragen. Immers, is er enige reden om trots te zijn wanneer u de slagen verdraagt die u als straf voor uw wangedrag krijgt? Het is echter een blijk van Gods genade wanneer u verdraagt wat u moet lijden voor uw goede daden. Dat is uw roeping; ook Christus heeft geleden, om uwentwil, en u daarmee een voorbeeld gegeven. Treed dus in de voetsporen van hem die geen enkele zonde beging en over wiens lippen geen leugen kwam. Hij werd gehoond en hoonde zelf niet, hij leed en dreigde niet, hij liet het oordeel over aan hem die rechtvaardig oordeelt. Hij heeft in zijn lichaam onze zonden het kruishout op gedragen, opdat wij, dood voor de zonde, rechtvaardig zouden leven. Door zijn striemen bent u genezen. Eens dwaalde u als schapen, nu bent u teruggekeerd naar hem die de herder is, naar hem die uw ziel behoedt.

Lied: LB 575 'Jezus, leven van ons leven', couplet 4

Lezing 3: Johannes 10: 1-10

'Waarachtig, ik verzeker u: wie de schaapskooi niet binnengaat door de deur maar ergens anders naar binnen klimt, is een dief of een rover. Wie door de deur naar binnen gaat, is de herder van de schapen. Voor hem doet de bewaker open. De schapen luisteren naar zijn stem, hij roept zijn eigen schapen bij hun naam en leidt ze naar buiten. Wanneer hij al zijn schapen naar buiten gebracht heeft, loopt hij voor ze uit en de schapen volgen hem omdat ze zijn stem kennen. Iemand anders volgen ze niet, ze lopen juist van hem weg omdat ze de stem van een vreemde niet kennen.' Jezus vertelde hun deze gelijkenis, maar ze begrepen niet wat hij bedoelde.

Hij ging verder: 'Waarachtig, ik verzeker u: ik ben de deur voor de schapen. Wie vóór mij kwamen waren allemaal dieven en rovers, maar de schapen hebben niet naar hen geluisterd. Ik ben de deur: wanneer iemand door mij binnenkomt zal hij gered worden; hij zal in en uit lopen, en hij zal weidegrond vinden. Een dief komt alleen om te roven, te slachten en te vernietigen, maar ik ben gekomen om hun het leven te geven in al zijn volheid.

Lied: een lied over Jezus als de goede herder.

Bijvoorbeeld: LB 23a 'D'Almachtige is mijn herder en geleide'³, LB 23b 'De Heer is mijn herder'⁴, 23c 'Mijn God, mijn herder, zorgt voor mij'⁵, 23d 'Was ik een schaap, was Hij mijn herder'⁶, Sela 'Mijn herder'⁷

³ Om te luisteren: https://www.liedboekcompendium.nl/lied/23a-d-almachtige-is-mijn-herder-en-geleide-1_0_5_3 (onder de toelichtingen)

⁴ Om te luisteren: https://www.liedboekcompendium.nl/lied/23b-de-heer-is-mijn-herder-1_0_5_4 (onder aan de toelichting)

⁵ Om te luisteren: <https://www.youtube.com/watch?v=CnI0I3Qgkig>

⁶ Om te luisteren: <https://www.youtube.com/watch?v=maHXd98H7bc>

⁷ www.sela.nl/liederen/101/mijn-herder.html

Overweging

We staan aan het begin van een gedenkwaardige week. Morgen, 4 mei, gedenken we tijdens dodenherdenking de mensen die voor onze vrijheid hun leven hebben gegeven. Een dag later, op 5 mei, vieren we 75 jaar vrijheid. De oudsten onder ons kennen de verschrikkingen van toen nog uit eigen ervaring:

De avondklok, met represailles waarbij zelfs een strenge lockdown in het niet valt. De honger, die zo nijpend was dat bloembollen werden gegeten, er waren toen geen bloemen over om op anderhalve meter van elkaar in de bollenstreek te bekijken. De verschrikkingen van de Holocaust, waarbij de sterftcijfers van het Coronavirus in het niet vallen.

Wat een demonische krachten waren en zijn er in deze wereld actief!

Zulke demonische machten zijn van alle tijden. Ze brengen ons ook heel dicht bij de eerste lezing van vanmorgen. Het volk Israël is uit Egypte weggetrokken. Onderweg naar de berg Sinaï is daar ineens de dreiging van het leger van de Amalekieten. Het volk van Amalek probeert met een onverwachte aanval te voorkomen dat God en zijn volk een bondgenootschap sluiten. Immers, het volk Israël is nog niet bij de berg Sinaï, de verbondssluiting moet nog plaatshebben. God en mensen moeten niet met elkaar verbonden worden – *dán* heeft Israël een machtige Bondgenoot, en *dán* heeft God een volk in de wereld dat Hem dient. Dat juist die twee dingen worden aangevochten, dat is met recht het werk van de boze.

Met deze aanval is het volk van Amalek hèt symbool geworden voor alles en iedereen dat erop uit is om Gods volk te vernietigen (geen wonder dat het Joodse volk de nazi's om de Holocaust ook 'Amalekieten' noemde).

Het duivelse plan mislukt echter. Door een combinatie van twee dingen: de dappere strijd van het volk van God onder leiding van Jozua en de geheven handen van Mozes, ondersteund door Aäron en Chur. Mozes is hier de (be)middelaar tussen God en zijn volk: de geheven handen van Mozes vormen als het ware het verlengde van de handen van God. Geleid door die machtige hand lukt het Jozua en de strijders om het gevecht te winnen.

In deze wonderlijke gezamenlijke strijd tegen de machten van de boze mag je een voorafschaduwing zien van onze strijd tegen de machten van het kwaad. Wij worden gesterkt door de machtige hand van onze Middelaar Jezus Christus, die als een goede Herder de rovers en dieven buiten de schaapskooi houdt.

Tegelijk is er ook onze inzet, onze strijd en ons lijden. Petrus heeft daar oog voor: mensen die geleid worden door de goede Herder hebben nog wel met leed te maken.⁸ Onze gezamenlijke vijand is geen tadeloze tegenstander, Petrus noemt in dezelfde brief een brullende leeuw. Maar gesterkt door de geheven hand van onze

⁸ 1 Petrus 2: 19, 25

Middelaar, die op het Goede Vrijdag en Pasen de boze heeft verslagen, mogen en kunnen wij strijden en overwinnen.

Wees sterk in zijn kracht, en gerust in zijn bescherming.

Lied: GK 238 'Ik bouw op U, mijn schild en mijn verlosser'

Belijden

De Heer is mijn herder, Hij is alles wat ik nodig heb.
Hij brengt mij tot rust, en Hij geeft nieuwe kracht.
Hij leidt mij steeds verder, op de juiste weg die ik moet gaan,
de Heer is mijn herder.

Al ga ik door donker dal, ik hoef niet bang te zijn, ik weet dat U mij bij zal staan, U bent heel dichtbij.

De Heer is mijn herder, Hij is alles wat ik nodig heb.
Hij brengt mij tot rust en Hij geeft nieuwe kracht.
Hij leidt mij steeds verder, op de juiste weg die ik moet gaan,
de Heer is mijn herder.

Want wat mij ook wordt aangedaan, U helpt mij telkens weer,
U geeft mij wat ik nodig heb en nog zo veel meer.
Uw goedheid en Uw liefde Heer, volgen mij altijd.
En ik mag heel dicht bij U zijn, tot in eeuwigheid.
De Heer is mijn herder, Hij is alles wat ik nodig heb.
Hij brengt mij tot rust en Hij geeft nieuwe kracht.
Hij leidt mij steeds verder op de juiste weg die ik moet gaan,
de Heer is mijn herder.

Mijn schild ende betrouwen
zijt Gij, o God, mijn Heer!
Op U zo wil ik bouwen,
verlaat mij nimmermeer!
Dat ik toch vroom mag blijven,
uw dienaar t'aller stond,
de tirannie verdrijven
die mij mijn hart doorwondt.

Oorlof, mijn arme schapen
die zijt in grote nood,
uw herder zal niet slapen,
al zijt gij nu verstrooid!
Tot God wilt u begeven!
Zijn heilzaam woord neemt aan!
Als vrome christen leven,
't zal hier haast zijn gedaan!

Voor God wil ik belijden
en zijne grote macht,
dat ik te genen tijden
den koning heb veracht,
dan dat ik God den Here,
de hoogste Majesteit,
heb moeten obediëren
in der gerechtigheid.

Gebed en geven

Geven

Alle kerken is gevraagd om deze zondag geld in te zamelen voor #nietalleen. Zie daarvoor: <https://nietalleen.nl/doneren>.

Of: IBAN: NL88 INGB 0000 300 300 t.n.v. EO Metterdaad o.v.v. Niet Alleen.

Of: NL89 ABNA 0457 457 457 t.n.v. Kerk in Actie te Utrecht, o.v.v. 'Wereldwijd strijden tegen corona'

Dankgebed en voorbede

Goede herder,

Wij loven u,
u gaat ons voor,
door het water van de dood,
door de dorheid van de woestijn,
door alles wat het leven ons brengt.

Christus,
u leed voor ons,
om ons,
en uw striemen brachten ons genezing.
Help ons in uw voetspoor te gaan,
want u beging geen enkele zonde,
over uw lippen kwam geen enkele leugen,
U bent de herder, die onze ziel behoedt.

Wij bidden voor de leiders van deze wereld,
dat zij goede leiders zullen zijn.

Wij bidden voor de machthebbers van deze wereld,
dat zij in hun positie dienstbaar zullen zijn.

Wij bidden voor ieder die getroffen wordt door machtsmisbruik,
door leiders die handelen als dieven en rovers.
Mogen er anderen zijn die voor hen opkomen.

Wij bidden voor de kwetsbaren van deze wereld,
kleinen en groten die geen enkel verweer hebben, die altijd de underdog zijn.
Mogen er mensen beschermend om hen heen gaan staan.

Wij bidden voor de kerk, wereldwijd,
overall waar mensen in uw Naam samenkomen,
op onverwachte en ongedachte manieren
omdat we op afstand moeten blijven.
Help ons en al uw kinderen om in uw voetspoor te gaan,
en zo te leren wat goed herderschap is.

Wij bidden voor allen die zich inzetten om nood te lenigen,
nood rond de corona-pandemie,
al die andere noden, die rondgaan over deze wereld.
Dat uw liefde, uw herderschap, ook op deze manier merkbaar mag zijn.

Wij bidden u voor iedereen die de pijn van oorlog met zich mee draagt.
Wees bij hen in de donkere dalen van het leven,
bescherm hen met uw stok en staf.

Wij danken u voor de vrijheid, waar we nu al 75 jaar van mogen genieten.
Wij bidden u om vrijheid voor al die mensen die nú in de ban zijn van oorlog,
en nauwelijks weten wat vrijheid betekent.

Wij bidden u om vrijheid in onszelf.
Maak ons vrij van de wereld, Heer,
laat ons zien wat werkelijk waarde heeft.
Maak ons vrij van zorgen, Heer,
laat ons zien dat U te vertrouwen bent.
Maak ons vrij van boosheid, Heer,
laat ons zien wat liefde doet.
Maak ons vrij van de wereld, Heer,
leer ons in uw vrijheid te staan.

...In stilte leggen wij u voor, wat in het diepst van ons hart leeft...

Dit bidden wij in de Naam van de Goede Herder,
die ons doet delen in uw vrijheid.
Met Hem mogen wij U aanspreken:

Onze Vader....

Afronding

Lied: LB 119a 'Uw woord omvat mijn leven' (GK06 22), couplet 2 en 4⁹

Alternatief: LB 311 'Wij kiezen voor de vrijheid' (GK06 176b)

Zegen

V Goed is de hand die ons leidt uit het donker van de nacht
naar het licht van de dag.
Goed zijt Gij, Eeuwige, onzegbaar goed.
Zegen deze dag en al onze dagen dat we onderweg zijn naar U.

A Amen

*Laat (als dat tenminste veilig is) de kaars de hele dag branden. Of steek de
kaars vanavond bij de maaltijd weer aan.*

⁹ Om te luisteren: https://www.liedboekcompendium.nl/lied/119a-uw-woord-omvat-mijn-leven-9_9_0 (onder de toelichting) - couplet 2: vanaf 0:35.

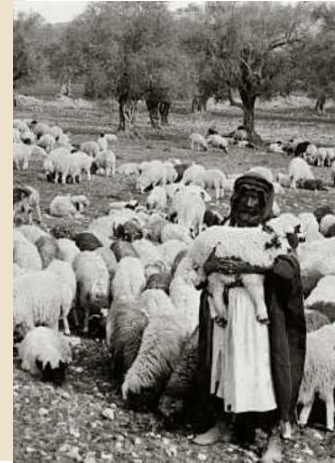
Tijd voor geven

- Aandacht geven:

In het voetspoor van Jezus, de Goede Herder.

Hoe kun je dat in praktijk brengen, als het gaat om 'aandacht' geven?

-
-
-

- Geld geven (als dat nog niet gedaan is):
 - *Alle kerken is gevraagd om deze zondag geld in te zamelen voor #nietalleen. Zie daarvoor: <https://nietalleen.nl/doneren>.*
 - *Of: IBAN: NL88 INGB 0000 300 300 t.n.v. EO Metterdaad o.v.v. Niet Alleen.*
 - *Of: NL89 ABNA 0457 457 457 t.n.v. Kerk in Actie te Utrecht, o.v.v. 'Wereldwijd strijden tegen corona'*

Bij de viering – praktische suggesties en achtergronden

- Deze viering is zo gemaakt dat het een doorlopend geheel is. Maar ook kunnen er onderdelen uit worden gebruikt, of de viering kan op onderdelen worden aangepast aan de eigen mogelijkheden.
Ze is bedoeld voor vieringen thuis, maar kan ook gebruikt worden als uitgangspunt voor online-vieringen.
En natuurlijk kun je het ook samen met anderen doen, verbonden via skype/facetime/zoom of wat dan ook. (Alleen lukt zingen op die manier niet zo goed... Tja, is er misschien iemand die het alleen durft, voor iedereen?)
- Afkortingen:
 - LB = Liedboek (2013)
 - LvK = Liedboek voor de kerken (1973)
 - GK = Gereformeerd Kerkboek (2017)
 - GK06 = het oude Gereformeerd Kerkboek (2006)
 - HH = Hemelhoog (opvolger Evangelische Liedbundel)

- Bij het aansteken van de (Paas)kaars: de afkorting K staat voor de persoon die de **K**aars aansteekt. Zijn er kinderen bij deze viering betrokken, laat dan een van hen de kaars aansteken. De K staat dan voor **K**ind. De A staat voor allen. Als er in deze viering een tekst vet gedrukt staat is het de bedoeling dat iedereen deze tekst uitspreekt. In alle gevallen: maak van te voren een afspraak wie wat voor haar of zijn rekening neemt.
- Werkvorm:
Lees dit gedicht:

Weg

Dag in dag uit nam hij het woord,
mijn vader. Gedragen en kalm
gaf hij zijn adem aan een psalm
zoals dat na de maaltijd hoort.

Ik wist: aan alles was gedacht,
het kwam wel goed. Geduldig bracht
hij ons naar de vertrouwde verte

met wuivend riet en struikgewas
en in dit waterlandschap werd de
waarheid een pad door het moeras,
een weg, veilig genoeg om er te
wandelen, zolang mijn vader las.

Harmen Wind

Bij het gedicht:

Wat wordt er beschreven?

Wat zie je voor je?

Wat voor gevoel roept het op?

Vraag 1: wat doet het met een mens als hij dagelijks met de psalmen leeft?

Tip: lees dit artikel: <https://www.onderwegonline.nl/15172-de-psalmen-verbreden-je-horizon>

Vraag 2: heb je zelf een lievelingspsalm? Een herinnering zoals hierboven in het gedicht? Zou je een gedicht zoals het bovenstaande kunnen schrijven. Probeer eens...

- Muziek rond 'De goede Herder':

- J.S. Bach, *'Ich bin ein guter Hirt'*, BWV 85:
<https://www.youtube.com/watch?v=rZl4pCOPs1k>. Een Nederlandse vertaling van de tekst: <http://www.bach-cantatas.com/Texts/BWV85-Dut3.htm>
- Howard Goodall, *'The Lord is my shepherd'*:
<https://www.youtube.com/watch?v=yLxdb3ov-zE> (Muziek, geschreven voor de film 'The vicar of Dibley').
- Louis Brittz, *'U laat my neerlê'*:
<https://open.spotify.com/album/3GibZAL3ddFF9jOhDwdqNd?highlight=spotify:track:3KK86clqMkZB290KBrf406>
- Randall Wicomb: *Die Jirre is my skawagter* (Psalm 23):
<https://www.youtube.com/watch?v=tiEZz0041n8>.
Tekst: <https://www.facebook.com/notes/afrikaanse-inspirerende-gedagtes-en-wyshede/griekwa-psalm-23/1010664725692336/>
[Luister ook naar: *'Die Skaapwagter'*: <https://www.youtube.com/watch?v=N-48yplrtrc>].
- Teksten en afbeeldingen waarbij geen bronvermelding is opgenomen:
 - Openingsgebed: naar een gebed uit het Dienstboek
 - Beeldmeditatie: Anje de Heer
 - Afbeeldingen beeldmeditatie:
 - Schilderij Mozes, Aäron en Chur: John Dubrow (geb. 1958), *Rephidim* (2001-2003) [NB: geschilderd n.a.v. 9/11. Zie voor een uitgebreide toelichting – Engelstalig - : <https://richardmabee.com/writings/contemporary-jewish-art/item/rephidim-a-painting-by-john-dubrow>
 - Foto Mark Rutte: foto ANP
 - Overweging: Jaco Weij (Deputaten Eredienst/CommissieISK)
 - Belijden: tekst: Marcel & Lydia Zimmer.
 - Voorbede: in de voorbede zijn o.a. elementen uit het *Gebed om vrede* (Sela) verwerkt. Overige tekst: Anje de Heer
 - Zegen: Erik van den Borne. Zie LB p. 523.
- Samenstelling: Anje de Heer (Steunpunt Liturgie) en Geranne Tamminga (TU Kampen)
- Samen in gesprek? Zie ook: <https://lerenindekerk.nl/lerenindekerk/thuisvieringen/>